

Eğitimde Ödev Tartışmaları

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Bartın Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
firdevsgunes@bartin.edu.tr

Özet: Ödev, eğitimciler arasında sürekli tartışılan ancak bir türlü vazgeçilemeyen bir eğitim etkinliğidir. Dünyamızda uzun yıllar ödevlerin öğrenci başarısına katkısı olup olmadığı tartışılmış ve araştırılmıştır. Bu araştırmaların önemli bir bölümünde ödevlerin yararlı olduğu, bir kısmında ise çeşitli haksızlıklara ve sorunlara neden olduğu öne sürülmüştür. Bunun üzerine bazı dönemlerde ödev üzerinde çok durulmuş ve öğrencilere sürekli ödev verilmiş, bazı dönemlerde ise gereksiz görülerek yasaklanmıştır. Ancak son yıllarda eğitim alanındaki bilimsel gelişmeler, eğitim reformları, yeni yaklaşım ve programlar ödevi yeniden ön plana çıkarmıştır. Günümüz araştırmalarında ödevlerin öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerine, okul başarısına ve yaşam boyu öğrenmeye katkısı açıkça dile getirilmektedir. Ödevlerin aile içi iletişim ve etkileşim sürecine olumlu etkileri vurgulanmaktadır. Araştırmalarda ödevlerin eğitim için yararlı etkinlikler olduğu, ancak ödev verirken bazı kural ve ilkelere dikkat edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu makalede ödevle ilgili gelişmeler, olumlu ve olumsuz görüşler ve etkileri ele alınmakta, ödevle ilgili çeşitli öneriler getirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ödev, aile, öğretmen, okul başarısı.

Homework Discussions in Education

Abstract: Homework, constantly debated among educators, but a kind of training can not be abandoned. In our world, homework is discussed and investigated for many years whether it has a contribution to student achievement or not. An important part of this research to be useful in the task, in some have been suggested to cause various problems. So in some periods homework was seen very important and given to students but then it was seen in some quarters is unnecessary and it was prohibited. However, in recent years in the education field scientific developments, educational reform, new approaches and programs put the homework forefront again, The research in today's language and cognitive skills, shows that the homework increase the school success and contribute to lifelong learning. Homework of family positive effects on the process of communication and interaction are emphasized. Research on homework training is useful for events, but should be pay attention to some rules and principles, while preparing the homework. Homework related developments in this article, both positive and negative opinions and their effects are discussed, several suggestions are made about the homework.

Key Words: Homework, parents, teachers, school success.

GİRİŞ

Ödev, öğretmenler tarafından öğrencilere verilen ve genellikle sınıf dışında yapılan yazılı veya sözlü çalışmalardır. Bunlar ilkokul düzeyinde ev ödevi, daha sonraki yıllarda etkinlik, proje, araştırma ve performans ödevi biçiminde olmaktadır. Ödevin eğitim alanında uzun bir geçmişi vardır. Yazının bulunuşundan bu yana öğrencilere ödev verildiği bilinmektedir. Ancak tarihsel süreç içerisinde ödev konusunda farklı görüş ve uygulamaların olduğu görülmektedir. Bunlar eğitim dünyasını etkileyen yaklaşım, politika ve yöntemlere göre değişmektedir (Paschal vd., 1984; Palardy, 1995; Chouinard vd., 2006).

Dünyamızda 1900'lü yıllarda eğitim alanında geleneksel yaklaşım uygulanmıştır. Bu anlayışta "öğrenme" ile "bilgilenme" eş anlamda kullanılmış, bilgiler öğrencilere sözlü veya yazılı olarak aktarılmıştır. Aktarılan bilgilerin tekrar edilmesi ve ezberlenmesi üzerinde önemle durulmuştur (Barnier, 2005). Öğrenmenin sürekli tekrar ve pekiştirme yoluyla gerçekleşeceği düşünülmüş, öğrencilerin disipline sokulması için ödevin gerekli olduğu öne sürülmüştür. Ödevlerin öğrencilerin öğrenmesi için temel etkinlikler olduğu dile getirilmiş ve sürekli olarak ödev verilmiştir (Chouinard vd., 2006). Bunların çoğunluğu öğrenilenleri tekrar etme ve alıştırmaya yönelik ödevler olmuştur.

Ödev konusundaki bu anlayış ve uygulamalar 1940'lı yıllara doğru değişmeye başlamıştır. Özellikle doğu bloku (komünist) ülkelerdeki bilimsel araştırma ve yayınlarda öğrencilere verilen ödevlerin çocuğun ve ailenin özel yaşamına yönelik bir müdahale olduğu vurgulanmaya başlanmıştır (Cooper ve Valentine, 2001; Chouinard vd., 2006). Bunun üzerine "ödevler gereksizdir" görüşü ortaya atılmıştır. Çünkü bu ülkelerdeki eğitimciler öğrencinin sınıfta hareketli ve canlı olması gerektiğini savunuyordu. Pestalozzi "Öğrenciler okulda iş ortamına alınmalıdır. Böylece doğal olarak hareketli olacaklardır." düşüncesini öne sürmüştü. Bu anlayıştan hareketle 'öğrencinin işçi gibi çalışarak öğrenmesi' ve öğretim sürecinde hareketli olması öngörülmüştür. Eğitim uygulamalarında ise duvar örme, ağaç dikme, üzüm yetiştirme, askı yapma gibi çalışmalara ağırlık verilmiştir (Romainville, 2007). Böyle bir eğitimde ev ödevi gereksiz görülmüş ve yasaklanmıştır.

Bu anlayış 1940'lı yıllarda bazı batılı ülkelerde de yayılmış ve öğrencilere ödev verilmemeye başlanmıştır. Ancak on yıllık bir uygulama sürecinden sonra yapılan değerlendirmelerde, öğrencilerin yeni bilgileri anlamada sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Bunun üzerine batılı ülkelerin eğitimcileri ödevsiz yürütülen eğitim uygulamalarına yönelik

kaygılarını dile getirmiş ve teknolojik gelişmeler karşısında gençlerin nitelikli yetiştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Böylece öğretmenler 1950'li yıllardan itibaren tekrar ödev vermeye başlamışlardır. Ödev verme uygulamaları yaklaşık 30 yıl sonra eğitimciler arasında tekrar tartışma konusu olmuştur. Eğitimciler ödevlerin çocuk ve gençlerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamadığını, öğrencilerin dinlenme, uyku zamanı, yaratıcı ve sosyal etkinliklerini sınırladığının altını çizmişlerdir (Cooper, 1991). Böylece 1980'li yıllarda ödev uygulamalarında üçüncü bir dönüş yaşanmış ve ödevler eğitim sürecinden tekrar kaldırılmıştır.

Ödev verme konusu 2000'li yıllarda yine gündeme gelmiştir. Araştırmacılar ödevin öğrenci üzerindeki etkilerini araştırmaya başlamıştır. Özellikle yapılandırıcı yaklaşım, beceri odaklı programlar, Vygotski ve Bruner'in çalışmaları, sosyal ve etkileşimsel yapılandırıcılık ödev konusunda yeni görüşleri gündeme getirmiştir. Ardından PISA, PIRLS, TIMMS gibi uluslararası karşılaştırmalı araştırmalarda Kore ve Japon öğrencilerin başarılarının batı ülkelerindeki öğrencilerden daha yüksek olması ödev yapma ile açıklanmıştır (Trautwein et Köller, 2003). Bu açıklamalar eğitimciler arasında ödev tartışmalarını yeniden alevlendirmiştir (Maulini, 2000; Gill ve Schlossman, 2003, Chouinard vd., 2006). Bunun üzerine uluslararası düzeyde ödevin etkileri, öğrencilerin becerilerini geliştirmeye katkıları çeşitli araştırmalarla incelenmeye başlanmıştır. Ödev vermede kullanılacak yöntem ve teknikler, okulun, öğretmenin ve ailenin rolleri belirlenmiştir. Yine çeşitli araştırmalarda ödev yapan öğrencilerin üst düzeyde başarılı oldukları belirlenmiştir. Okulda geliştirilen bu becerilerinin sonraki yıllarda ve özellikle iş yaşamında sağlam ve kalıcı olduğu gözlenmiştir. Böylece öğrencilere okulun ilk yıllarından itibaren ödevin verilmesi gerektiği ancak ödev vermede bazı kural ve ilkelere dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Ödev Nedir?

Ödev, öğrenci gelişimini sağlamak amacıyla öğretmenler tarafından verilen öğrenme etkinlikleridir. Ödevin amacı öğrencileri yeni konulara hazırlamak, öğrenmeyi kolaylaştırmak, öğrenilenleri gözden geçirmek, pekiştirmek, günlük yaşama aktarmak, aktif öğrenmeyi sağlamak, öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal ve bedensel becerileri geliştirmeye katkı sağlamaktır. Bu süreçte öğrencilere ödev yapma sorumluluğu da kazandırılmaktadır (Cooper, 1991; Corno, 2000; CSCD des Grandes Rivières 2000). Kısaca ödevler öğrencilerin çeşitli bilgi ve becerileri ile ödev yapma becerilerini geliştirmeye katkı sağlamaktadır.

Eğitim sürecinin önemli bir kısmını oluşturan ödevler genellikle bir konu ya da beceriyi öğrenirken veya öğrendikten sonra verilmektedir. Son yıllarda aktif öğrenmeyi sağlamak için verilen ödevlerin niteliği ve içeriği üzerinde önemle durulmaktadır. Ödevler derste öğrenilenleri ezberlemeye veya tekrar etmeye değil, günlük yaşama aktarmaya ve uygulamaya yönelik planlanmaktadır. Öğrenci yeni öğrendiği bilgi ve becerileri uygulayarak geliştirmelidir. Bu nedenle düşünme, anlama, sorgulama, araştırma, sorun çözme içerikli ödevlere ağırlık verilmektedir. Bu tür ödevler öğrencilerin dil ve zihinsel becerilerini geliştirmekte, bilgileri zihinde düzenlemeye ve yapılandırmaya yardım etmekte, öğrenmenin kalıcılığını artırmaktadır. Diğer taraftan ödevlerle okul başarısı arasında doğrusal ilişkiler kurulmaktadır. Araştırmalar ödevlerini düzenli yapan öğrencilerin diğerlerine göre okulda daha başarılı olduklarını göstermektedir (Canter ve Hausner, 1995).

Ödev, öğrencilerde sorumluluk geliştirmenin önemli bir aracı olmaktadır. Ödev yaparken amaç belirleme, planlama, karar verme, mevcut kaynakları kullanma, bağımsız çalışma, kendine güvenme gibi beceriler geliştirilmektedir. Bunun yanında iletişim kurma, kaynaklardan faydalanma, bilgiye ulaşma ve kullanma becerilerini de geliştirmektedir. Bu süreçte ödevi özenle yapma ve zamanında teslim etme alışkanlığı ile başarıya duygusunu tatma da önemli olmaktadır. Kısaca ödevler öğrencilerin;

- Yönergeleri anlama ve izlemeyi öğrenme,
- Bir işe başlama ve tamamlamayı öğrenme,
- Zamanı iyi kullanma ve yönetmeyi öğrenme,
- Giderek bağımsız çalışmayı öğrenme,
- Çalışma ve başarısıyla gurur duymayı öğrenme (Canter ve Hausner, 1995) gibi çeşitli becerilerini geliştirmelerine katkı sağlamaktadır.

Ödevler öğrenci, öğretmen ve aile arasında önemli bir bağ oluşturmaktadır. Aileye okuldaki çalışmalarını tanıma, çocuğun öğrenmesini yakından izleme ve destekleme fırsatı vermektedir. Araştırmalar okul başarısında aile desteğinin belirleyici bir etken olduğunu göstermektedir. Aile ve okulun işbirliği yapması çocukların okul başarısını üst düzeyde artırmaktadır. Bu nedenle ödevlerle aile ve okul arasında bağ kurmaya ve işbirliğine dikkat edilmelidir.

Ödevle İlgili Görüşler

Öğrencilere ödev verme konusu tarihsel süreç içerisinde bazen olumlu bazen de olumsuz değerlendirilmiştir. Eğitimciler, uzmanlar, araştırmacılar bu konudaki görüşlerini çeşitli yayınlarda dile getirmişlerdir. Bu görüşler aşağıda verilmektedir.

Olumlu Görüşler: Ödev verme konusunda olumlu görüşler, ödevlerin öğrencilere çeşitli yararlarının olduğu, bu yararların evde yürütülen çalışmalarla gerçekleştirilebileceği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Olumlu görüşler üç başlık altında ele alınmaktadır (Landry-Cuerrier ve Migneault, 2009).

1. Ödevler sınıftaki öğrenilenlerin kalıcılığını artırmaktadır. Çoğu öğretmen, veli ve öğrenci ödevlerin sınıfta öğrenilenlerin kalıcılığını artırdığını, öğrencilerin çeşitli becerilerini geliştirmede etkili olduğunu belirtmektedir. Bu konuda yapılan araştırmalar da ödevlerin öğrencilerin okul başarıları üzerinde olumlu etki ettiğini, özellikle orta öğretim düzeyinde belirleyici olduğunu göstermektedir.

2. Ödevler öğrencilerin sorumluluk alma ve geliştirmelerine katkı getirmektedir. Ödevler öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirmekte, bir disiplini iyi öğrenmesine, çeşitli çalışma yöntem ve tekniklerini geliştirmesine yardım etmektedir. Ayrıca öğrencinin sorumluluk alma, bir görevi bağımsız yürütme ve zihinsel bağımsızlığına katkı sağlamakta, onu çalışma dünyasına hazırlamaktadır.

3. Ödevler okul ile aile arasında bağ oluşturmaktadır. Velilerin çoğu evde ödev yapılmasını yararlı görmekte, çocukların okul çalışmalarına ve öğrenme sürecine katılmakta, eğitim uygulamalarını izlemektedir. Bunun yanında ödevler öğrencilere okul dışında yani evde ve toplumda da öğrenmeyi sürdürme fırsatları sunmaktadır. Böylece yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlamaktadır.

Olumsuz Görüşler: Ödev verme konusundaki olumsuz görüşler, ödevin öğrencilere yarardan çok zarar verdiği noktasında toplanmaktadır. Bazı eğitimcilere göre ödevler bir dizi hoşnutsuzluğu beraberinde getirmektedir. Bu görüşler aşağıda dört başlık altında verilmektedir (Landry-Cuerrier ve Migneault, 2009).

1. Ödevler çatışma ve stres kaynağı olabilmektedir. Evde ödevlerin yapılması ve izlenmesi çocukla ailesi arasında hoş olmayan durumlara ve bazı gerginliklere neden olmaktadır. Hafta sonu ve okul dışı zamanlarda dinlenme, eğlenme, sosyal etkinliklere katılma gibi hoş ve eğlenceli işlere zaman ayırmak gerekirken ödev yapmak, okul çalışmalarına zaman

ayırarak evde bazı çatışmaları getirmektedir. Ödevler sadece evde değil okulda da öğretmen ve öğrenciler arasında gerilim kaynağı olmaktadır. Sınıfta verilen ödevlerin izlenmesi ve kontrol edilmesi, öğretmen ve öğrenciye çok zaman kaybettirmektedir. Oysa bu zaman eğitim amaçlı kullanılabilir.

2. Ödevler öğrencilerin hevesini kırmaktadır. Çoğu öğrenci zorunluluk, sonuçların getireceği korku ve endişe nedeniyle ödev yapmaktadır. Öğrencilere gereksiz tekrarları içeren ödevleri can sıkıcı bulmakta, düzey üstü verilen zor ödevleri ise yapmaktan kaçınmaktadır. Bu tür ödevler bazı öğrencileri cesaretsizliğe sürüklemekte, beceriksiz duygusu oluşturmakta ve bir yerlerden kopya etmeye yönelmekte veya ödev yapmayı reddetmeyi getirmektedir. Ödev yapılmadığı zaman öğretmen öğrencileri ya cezalandırmakta, ya ek ödevler vererek daha zor duruma düşürmektedir. Bu durum öğrencilerde bıkkınlık yaratmakta ve öğrenme hevesini kırmaktadır.

3. Ödevler öğrenciler arasında eşitsizliğe neden olmaktadır. Her ailenin koşulları farklıdır. Bazı ailelerde ödev yapmak için sosyal ve fiziksel koşullar daha iyi olmakta, bazı ailelerin eğitim düzeyi yüksek olmakta ve öğrenciye gerekli aile desteği verilmektedir. Bazı veliler öğrencilere ödev konusunda yardım etmeyi çok sevmekte bazıları ise hiç yardım etmemektedir. Bu durumdan yoksun öğrenciler ödev yaparken zorlanmakta, bazı ödevler sınıf başarılarını etkilemekte ve aşağıya çekmektedir.

Diğer taraftan her öğrenciye aynı ödevi vermek de bir eşitsizlik oluşturmaktadır. Bu uygulama her öğrencinin öğrenme durumu ve becerilerini yani bireysel farklılıklarını dikkate almamak demektir. Her öğrenci ödev yapmak için aynı beceri ve tekniklere sahip değildir. Evde ödev yapmak için aynı koşullara sahip değildir. Araştırmalar zayıf öğrencilerin ödev yapmaktan daha az zevk aldıklarını, diğer öğrencilerin ödevlerinden yararlanamadıklarını, kendilerini geliştirmek için gerekli teknikleri kullanmadıklarını, ailelerinin onlara yeterince yardım etmediklerini, ödev yapmak için daha çok güçlüklerle karşılaştıklarını göstermektedir.

4. Ödevler okulda belirgin bir başarı sağlamamaktadır. Ödevlerle ilgili araştırmalar birbirinden farklı sonuçlar sergilemektedir. Örneğin bazı yazarlar ödevlere ayrılan zamana dikkat çekmekte ve okul başarısını bununla ilişkilendirmektedir. Bazıları ise ilkokulun ilk üç yılında ödev ile okul başarısı arasında bağ olmadığını vurgulamaktadır.

Görüldüğü gibi olumlu görüşler öğrencinin çeşitli bilgi ve becerilerini geliştirmesi, sorumluluk alması ve yaşam boyu öğrenmesi açısından ödevleri gerekli görmektedir. Olumsuz

görüşler ise ödevin yapılması sırasındaki çatışma, stres, ödevin öğrenci düzeyine uygun olmaması, aile koşulları nedeniyle öğrenciler arasında eşitsizlik oluşturması gibi noktalarda yoğunlaşmaktadır. Olumlu görüşler ödevde öğrencinin öğrenmesi ve kendini gelişmesi açısından yaklaşırken olumsuz görüşler ödevi yapma sürecine ve evdeki koşulların farklılığına dikkat çekmektedir. Olumsuz görüşlerde ileri sürülen bu durumlar sadece ödev yapmayı değil öğrencinin bütün eğitim yaşamını etkilemektedir. Yani evde ders çalışma, sınava hazırlanma, çeşitli bilgi ve becerileri öğrenme, kendini geliştirme açısından da geçerli olmaktadır. Günümüzde öğrenci gelişim düzeyi, bireysel ve aile koşulları gibi farklılıklar öğrenci merkezli eğitim ve bireysel farklılıklara duyarlı bir eğitim anlayışıyla kontrol altına alınabilmektedir.

Ödevle İlgili Araştırmalar

Ödev verme konusu ülkelere, okullara ve öğretmenlere göre değişmektedir. Bu durum ödevin öğrenci üzerinde etkisini belirleyici olmaktadır. Araştırmalar öğrencilere verilen ödevlerin niteliği ve türünün okula ve öğretmene, hatta aynı okuldaki öğretmenlere göre çeşitli olduğunu göstermektedir (Corno, 2000). Bazı okullarda sistemli olarak ödev verilmekte, bunlar daha çok ev ödevi olmaktadır. Bazı okullarda ise ev ödevi yerine sınıf ödevine ağırlık verilmektedir.

Fransa'da 1956 yılından bu yana öğretmenlerin sadece öğrenilecek konularda sınıfta ödev vermeleri, ev ödevi vermemeleri istenmektedir. Bu konu yasal metinlerde açıkça vurgulanmakta, öğrencilere ev ödevi verilmemesi konusu düzenli olarak hatırlatılmaktadır. Ancak yapılan son araştırmalar, ilk ve ortaokul düzeyinde öğretmenlerin % 80 - % 90'ının yasal metinleri dikkate almadığı ve düzenli olarak ev ödev verdiklerini ortaya çıkarmıştır (Glasman, 2004; Cellule Veille Scientifique et Technologique, 2006).

Ödev verme konusunda yine son yıllarda 18 ülkede yürütülen bir araştırmada ilk ve ortaokul düzeyindeki öğrencilerin yarısının günde en az iki saat ödev yaptığını ortaya koymuştur. Bu araştırmaya göre Fransız öğrencilerin yarıdan fazlası, Koreli öğrencilerin % 40'ı, Kuzey Amerikalı öğrencilerin ise yaklaşık % 30'u, evde günde en az iki saat ödev yapmaktadır. Bir başka araştırma ise ABD'deki öğretmenlerin diğer ülkelerdeki öğretmenlere göre daha fazla ev ödevi verdiklerini ortaya koymaktadır (Cellule Veille Scientifique et Technologique, 2006).

Araştırmacılar öğrencilere verilen ödevlerin türlerini de incelemişlerdir. Farrow vd. (1999) yaptıkları araştırmada ilk ve ortaokul öğrencilerine verilen ödevlerin önemli bir bölümünün yani % 40'nın fen bilimleri, % 39'unun matematik ödevi olduğunu, okuma

ödevlerinin ise % 19 olduğunu buldular. Bu araştırmalarda bazı okulların velilere çocuklarının ödevlerine yardım etmelerini, bazıları ise ihtiyaç duyduklarında yardım etmelerini istemektedir (Corno, 2000).

Ev ödevlerine kimlerin yardım ettiği de araştırılmıştır. Fransa Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılında yapılan bir araştırmaya göre öğrencilerin ev ödevlerine en çok anneler yardım etmektedir. Annelerin çocukların ödevine yardımı ilk ve ortaokul düzeyinde % 95, lise düzeyinde ise % 53 olmaktadır. Babaların yardımı ise ilk ve ortaokul düzeyinde %70 lise düzeyinde ise % 38 olmaktadır. Annelerin ödevlere yardımı üst düzeydedir. Çok az da olsa sadece babaların yardım ettiği öğrenciler vardır. Bunun yanında öğretmen babaların diğer babalara göre çocuklarına daha fazla yardım ettikleri görülmektedir. Evdeki büyük erkek ve kız kardeşlerin küçük kardeşlerine ödevlerde yardım ettiği, bunun ilk ve ortaokul düzeyinde % 12 lisede ise % 20 olduğu ortaya çıkmaktadır. Yine öğrenciler arasındaki yardım ise üst sınıflara doğru artmakta ortaokulda % 23, lisede ise % 34 olmaktadır (Cellule Veille Scientifique et Technologique, 2006).

Ödevde yardım etme süresi de araştırılmıştır. Öğrencilere ev ödevi yapmada ailelerin yardımı ayda ortalama toplam 15 saat olmaktadır. Bu süre ilkokulda 19, ortaokulda 14, lisede ise 6 saate düşmektedir. Yani ödev yapmaya yardım süresi eğitim düzeyi yükseldikçe düşmektedir. Diğer taraftan araştırmalarda öğrenciyle ilgilenen velilerin okuldaki toplantılara da katıldığı ve okulda çeşitli sorumluluklar aldığı ortaya çıkmıştır (Cellule Veille Scientifique et Technologique, 2006).

Ödev yapma ile başarı arasındaki ilişkiler de araştırılmıştır. Glasman ödev yapma konusunda yapılan 50 den fazla araştırmayı incelemiştir. Bu incelemelerde 20 araştırmanın 14'ü ödev yapan öğrencilerin yapmayanlara göre okulda daha başarılı olduklarını göstermektedir. Bir başka incelemede ise 50 araştırmadan 43'ünün evde ödevde daha fazla zaman ayıran öğrencilerin okulda çok başarılı olduklarını göstermektedir. Cooper vd. (2006) ise ilkokul düzeyinde ödevde ayrılan zaman ile okul başarısı arasında ilişki kurulamadığını bulmuşlardır. Ortaokulda bu ilişkinin zayıf, lisede ise daha güçlü olduğunu, günde 2 saatten fazla ödev yapan öğrencilerin daha üretici olduklarını bulmuşlardır. Son yıllarda ise PISA, PIRLS, TIMMS gibi uluslararası karşılaştırmalı araştırmalarda batılı ülkelerden katılan çocukların başarılarının Kore ve Japon çocuklarından daha düşük olması ödev yapma ile açıklanmıştır (Trautwein et Köller, 2003). Glasman'a göre okulda çalışan bir öğrenci evde de çalışmakta ve önceki başarıları onu güdülenmektedir. Ancak öğrenme güçlükleri olan öğrencilerin evde

diğerleri kadar ödev zaman ayırmadıkları görülmektedir. Böylece ödevler bu öğrencilerin güçlüklerini önlemede etkili olamamaktadır (Cellule Veille Scientifique et Technologique, 2006).

Görüldüğü gibi bu araştırmalarda ödev yapma ile öğrenci başarısı arasında olumlu ilişkiler kurulmakta, ödevin olumlu etkileri dile getirilmektedir. Ancak ödev vermede bazı kurallara dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Eğitim Yaklaşımlarında Ödev

Ödev verme amacı, türü ve uygulamaları eğitim yaklaşımlarına göre değişmektedir. Bilindiği gibi eğitim alanında günümüze kadar çeşitli yaklaşımlar uygulanmıştır. Bunlar geleneksel, davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı olmak üzere dört grupta ele alınmaktadır. Bu yaklaşımların her birinde ödevin verilme amacı ve uygulanışı birbirinden farklıdır. Bir başka ifadeyle ödevin amacı, türü ve içeriği eğitim yaklaşımlarına göre değişmektedir. Bunlar aşağıda kısaca açıklanmaktadır.

Geleneksel Yaklaşım: Eğitim alanında kullanılan en eski yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre *eğitim, öğrencilere gerekli bilgileri net ve açık bir şekilde aktarma* olarak tanımlanmaktadır. Geleneksel yaklaşımın temel amacı *“bilgi aktarma”*dır. Bilgiler sözlü veya yazılı olarak aktarılmakta, öğrencilere çeşitli kaynaklar sunulmaktadır. Öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmak için bilgi aşamalı olarak verilmektedir. Bu yaklaşımda tekrarlama zorunludur. Bir bilgiyi, olayı olduğu gibi saklamak veya hatırlamak için sürekli tekrar etmek gereklidir. Öğrenciye bir konuyu öğrenmesi için önce pasif, giderek aktif olarak bir işlemi tek başına yapmaya kadar tekrar yaptırılır. Bu süreçte işaretleme, altını çizme, çerçeve içine alma gibi çeşitli ezberleme teknikleri kullanılır. *Ödevler öğrencilerin tekrarlayarak bilgileri ezberlemesi amacıyla verilir.* Genellikle alıştırma, tekrarlama ve sesli okuma ödevleri verilir.

Davranışçı Yaklaşım: Bu yaklaşıma göre *eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişme meydana getirme süreci* olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre bireylerde davranış değişiklikleri meydana getirme, bunları kasıtlı ve istendik yani amaçlanan doğrultuda yapma, bu değişiklikleri bireyin kendi yaşantısıyla gerçekleştirme üzerinde durulmaktadır. Davranışçı yaklaşımın temel amacı *“davranış değiştirme”* dir. Öğrencinin zihnini geliştirmeye fazla ağırlık verilmez. Eğitim sürecinde davranışlar, tutumlar, uyarıcılar, tepkiler, pekiştirme, tekrarlama, alışkanlık oluşturma gibi konulara ağırlık verilmektedir. Öğretilecek bilgi ve davranışlar önceden belirlenmekte, çeşitli tekrarlarla

öğretilmektedir. Olumlu davranışlar pekiştirilmekte ve alışkanlık oluşturulmaktadır. Bu yaklaşımda verilen ödevler daha çok sınıfta öğretilen bilgi ve davranışların tekrar edilmesini içermektedir. Ödevler alıştırmaya ve tekrarlama ağırlıklıdır.

Bilişsel Yaklaşım: Bilişsel yaklaşıma göre eğitim, bireyin çeşitli yaşantılar yoluyla bilişsel şemalarını geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu yaklaşımda eğitim, bilginin zihinde işlenmesi anlamında ele alınmakta, öğrenci bilgiyi alan ve işleyen bir bilgisayara benzetilmektedir. Öğrenme sürecinde belleğin işlevleri ve bilgi işleme süreçleri üzerinde durulmaktadır. Dışarıdan alınan bilgiler kısa süreli bellekte işlenmekte, kodlanmakta ve uzun süreli bellekte depolanmaktadır. Bilgiyi depolama işlemi rastgele ve dağınık değil tam tersine hiyerarşik ve düzenli yapılmaktadır. Bunun için zihinsel şemalar kullanılmaktadır. Zihnimizde çok sayıda şema vardır. Zihinsel şemalar bilgileri düzenleme, yerleştirme ve kullanma biçimlerini içermektedir. Bir başka ifadeyle şema zihinsel işlem ve süreçlerin düzenlendiği yerlerdir. Bu yaklaşımın temel amacı “şema geliştirme”dir. Öğrencinin zihnindeki şemaların zengin ve gelişmiş olması, aldığı bilgileri daha kolay özümlemesini sağlamaktadır. Bu yaklaşımda gözlem, deney ve yeni buluşlara yönelik çalışmalarını içeren ödevler verilmektedir.

Yapılandırıcı Yaklaşım: Bu yaklaşımın ilke ve yöntemleri Piaget, Vygotsky, Bruner gibi teorisyenlerin çalışmalarıyla ortaya çıkmış ve beyin araştırmalarıyla gelişmiştir. Bu yaklaşımda bireyin öğrenme ve zihin becerilerinin geliştirilmesi, etkili ve verimli kullanılması üzerinde durulmaktadır. Kendi öğrenme biçimini tanıyan, etkili kullanan, düşünen, anlayan, araştıran, sorgulayan, bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını bilen, yeni bilgiler üreten ve kendini sürekli geliştiren bireyler yetiştirme amaçlanmaktadır (Güneş, 2014).

Bu yaklaşımda eğitim ön bilgilerle yeni bilgilerin birleştirildiği, anlamlandırıldığı ve zihinde yapılandırıldığı bir süreçtir. Öğrenme, bilgilerin zihinde işlenmesi ve yapılandırılması sonucu gerçekleşmektedir. Öğrencilerin etkinliklerle keşfederek öğrenmeyi öğrenmeleri ve çeşitli becerilerini geliştirmeleri öngörülmektedir. Bu nedenle yapılandırıcı yaklaşımın temel amacı “öğrenmeyi öğretme” olmaktadır. Uygulamada öğrencilere inceleme ve gözlem yaptırma, sorular sorma, meraklarını uyandırma, önerilen etkinlikleri uygularken eşlik etme, rehberlik yapma vb. üzerinde durulmaktadır. Öğrencilere bu amaçları gerçekleştirecek ödevler verilmektedir. Yapılandırıcı yaklaşım eğitimi aktif bir çalışma olarak almakta, gerçek öğrenme durumlarına ağırlık vermekte, girişimci bir eğitimi ve proje yaklaşımını benimsemekte, bir konuyu farklı yönlerden açıklamaya ve işbirlikli öğrenmeye yönlendirmektedir (Güneş, 2014b). Uygulamada etkinlik, proje, performans araştırma, keşfetme gibi ödevlere ağırlık verilmektedir.

Yapılandırıcı yaklaşımın önemli temsilcilerinden Vygotsky çocuğun öğrenmesi ve gelişiminde sosyal çevrenin önemine dikkat çekmektedir. Vygotsky' e göre çocuklar, çevresindeki kişiler aracılığıyla öğrenmeye başlarlar. Çocukların öğrendikleri bilgi, beceri, düşünce ve tutumların en önemli kaynağı sosyal çevreleridir. Çocuğun sosyal çevresi dil, zihinsel ve sosyal becerilerini geliştirmeye önemli katkılar sağlar(Güneş,2014).Bir başka ifadeyle çocuğun çeşitli becerileri geliştirmesinde çevresindeki yetişkinler ve çocuklar önemli rol oynar. Bu nedenle öğrenciler sık sık işbirlikli öğrenme çalışmalarına alınmalıdır. Öğrencilerin yetişkin veya diğer çocuklarla işbirliği içinde çalışmaları, dil ve zihinsel becerilerin gelişimini beslemekte ve öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

Vygotsky' e göre işbirlikli öğrenme etkinliklerinde iki düzeye dikkat edilmelidir.

- Birincisi öğrencinin mevcut gelişim düzeyidir. Bu düzey öğrencinin kimsenin yardımı olmadan bir etkinliği/işi kendi başına yapabilme ve öğrenme düzeyidir.
- İkincisi ise geliştirilebilir düzeydir. Bu düzey öğrencinin birinin rehberliği veya yardımıyla bir etkinliği / işi yapabilme ve öğrenme düzeyidir.

Bu iki öğrenme düzeyi arasındaki farkı Vygotsky, öğrencinin “gelişmeye açık alanı” olarak adlandırmaktadır (Lemire, 2005). Eğitim sürecinde öğrencinin gelişmeye açık alanı dikkate alınmalı ve çeşitli etkinliklerle aşama aşama geliştirilmelidir. Bu amaçla bire bir öğretim yapılabilir, öğrencinin diğer öğrenci ve yetişkinlerle işbirlikli öğrenmesini sağlayan etkinlikler / ödevler verilebilir. Bu süreçte birinin yardımıyla öğrenen öğrenci benzer etkinlikleri daha sonra kendi başına yapabilir ve öğrenmesini sürdürebilir. Öğrenciye yardım edecek kişi uzman bir yetişkin, öğretmen, anne-baba veya kendini geliştirmiş bir öğrenci olabilir. İşbirlikli çalışmalarda yetişkinler (öğretmen, anne-baba vb.), çeşitli sorularla öğrencilerin düşünme, anlama ve problem çözme süreçlerini kontrol etmeli, onları bağımsız düşünen ve sorun çözen bireyler haline getirmeye çalışmalıdırlar.

Vygotsky'e göre eğitim sürecinde öğrenciler aşırı derecede bağımsız bırakılmamalıdır. Aşırı derecede bağımsızlık öğrencide zihinsel gelişimi yavaşlatmaktadır. Bunu önlemek için öğrenciler aşama aşama daha karmaşık etkinliklere yönlendirilmelidir. Etkinlikler sırasında sosyal-zihinsel etkileşim yoluyla öğrenilen bilgiler zamanla bireysel bilgiler haline gelmekte, Bireysel bilgilerin zenginleşmesi ise öğrencinin zihinsel gelişimini hızlandırmaktadır. Böylece öğrencinin zamanla toplumda başarılı bir yetişkin olmasını sağlamaktadır (Barnier, 2005; Lemire, 2005; Güneş, 2014).

Görüldüğü gibi Vygotsky öğrencilerin zihinsel gelişimini sürdürmek için çeşitli işbirlikli öğrenme etkinlikleri ile ödevlerin verilmesini öngörmektedir. Bu çalışmalarla öğrencilerin çeşitli becerileri geliştirmesine yardım edilmelidir. Bu nedenle öğrencilere ortak yürütülen projeler, performans ödevleri gibi ödevler verilmelidir.

Yapılandırıcı yaklaşım ve beceri odaklı programlarda öğrencinin öğrenmeyi öğrenmesi, kapasitesini sonuna kadar geliştirmesi, yeni bilgiler üretmesi, toplum yaşamına aktif katılması, yaşamına ve geleceğine yön vermesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle bilgi öğretimine değil, yaşam boyu kullanılacak çeşitli becerileri geliştirmeye ağırlık verilmektedir. Bu amaçla öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal, duygusal, bedensel becerilerini geliştirmeye ayrı bir önem verilmektedir (Bissonnette ve Richard, 2001; Dionnet, 2002; Kozanitis, 2005; OCDE, 2005). Beceri odaklı programlarda öğrenme becerilerini geliştirmek için öğrenciler araştırma, düşünme, anlama, sorgulama, zihinde yapılandırma, sorun çözme gibi etkinliklere daha fazla yönlendirilmektedir. Bu etkinliklerle öğrencilerin bilgileri uygulayarak farklı ortamlarda deneyerek genişletmelerine, bağımsız öğrenme, dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirmelerine, yaşam boyu öğrenmeyi sürdüreceği becerileri öğrenmelerine çalışılmaktadır. Öğrencinin becerileri geliştirmek için gerekli bilgiler verilmeli ve beceriye yönelik çeşitli etkinlikler yapılmalıdır. Etkinlikler öğrencinin ön bilgilerine dayanmalı, yeni becerileri ve teknikleri öğrenmeleri sağlamalıdır. Becerileri geliştirmek için öğrencilere sadece okulda değil okul dışında da karmaşık etkinlikler ve görevler verilmelidir. Verilen ödevlerin öğrencilerin çeşitli becerilerini geliştirmelerine dikkat edilmelidir.

Görüldüğü gibi yapılandırıcı yaklaşım ve beceri odaklı programlarda geliştirilmesi öngörülen beceriler için sadece okul çalışmaları yeterli olmamakta, okul dışında da çeşitli ev ödevleriyle öğrencilerin bu becerileri geliştirmesine yardım etmek gerekmektedir. Bu nedenle yapılandırıcı yaklaşıma göre öğrenmeyi öğretme ve çeşitli becerileri geliştirme için öğrencilere ev ödevi verilmesi gerekli görülmektedir.

Ödev Türleri

Öğrenme öğretme sürecinde öğrencilere çeşitli ödevler verilmektedir. Bunlar verildiği derse göre Türkçe, matematik, fen ödevi; amacına göre hazırlık ödevi, uygulama ödevi, proje-performans ödevi; yöntemine göre araştırma ödevi, gözlem ödevi vb.; yapıldığı yere göre sınıfta ödevi, ev ödevi, kütüphane ödevi vb.; süreye göre günlük, aylık, dönem ödevi, kişi sayısına göre bireysel ödev, grup ödevi, küme ödevi, sunuluş biçimine göre yazılı, sözlü, görsel ödev gibi

adlandırılmaktadır. Ödevlerin bu şekilde ayrıntılı olarak ele alınması uygulamada bazı karışıklıkları getirmektedir. Bunu önlemek amacıyla bütün ödevler genel anlamda sınıf ve ev ödevleri olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Bu grupta ödevin öğretmen gözetiminde yapılma durumu tek ölçüt olarak alınmaktadır. Öğretmen gözetiminde yapılan ödevlere sınıf ödevleri, öğrencilerin kendi kendilerine yaptıkları ödevlere de ev ödevi denilmektedir. Aşağıda bu ödevlerin özellikleri açıklanmaktadır.

Sınıf Ödevi: Bu ödevler sınıfta ders saatleri içinde verilmekte ve öğretmenin gözetiminde yapılmaktadır. Genellikle bir konunun işlenişinden sonra gerekli etkinlikleri yapma, öğrenilenleri uygulamaya aktarma gibi amaçları taşımaktadır. Ayrıca öğrenilen bilgi ve becerilerin üzerinde daha fazla durulmasını ve derinleştirilmesini sağlamaktadır. Bu ödevlerin doğru yapılması öğrencilerin konuyu anlama ve uygulama durumlarının göstergesi olmaktadır. Bu ödevler sadece kâğıt ve kalemle sınırlı olmamalı, uygulamalı etkinlikler, gözlem, araştırma, inceleme gibi konuları da içermelidir. Sınıf ödevleri şu özellikleri taşımalıdır:

- Sınıfta öğrenilen konuyla doğrudan ilgili olmalı,
- Öğrenci düzeyine uygun olmalı,
- Öğrenci için anlamlı, sistemli ve planlı olmalı,
- Ödevin amacı ve konusu açık olmalı,
- Öğrencinin öğrenme ihtiyacına cevap verecek nitelikte olmalı,
- Öğretmen tarafından iyi açıklanmalı, ödevin yapılışı hakkında ipucu verilmelidir.
- Uygun süre verilmeli,
- Değerlendirmenin nasıl yapılacağı açıklanmalıdır.

Sınıf ödevleri öğrencinin aktif olmasını, öğrenme sürecine katılmasını, öğrendiklerini paylaşmasını, iletişim kurma ve grup içi etkileşimini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle iyi hazırlanmış ödevler öğrencileri öğrenmeye güdüler, öğrenmeyi kolaylaştırır ve öğrencinin üst düzey düşünme ve zihinsel becerilerini geliştirir.

Ev Ödevi: Bu ödevler ders saatleri dışında, evde ve kütüphanede yapılmak üzere verilen öğrenme etkinlikleridir. Öğrencilerin gerekli bilgi ve becerileri öğrenmelerini sağlamak, öğrenilenleri uygulamaya aktarmak, bazı konuları öğrencilerin kendi çabalarıyla öğrenmeleri sağlamak amacını taşımaktadır. Ev ödevlerinin en önemli özelliği öğrencilerin bireysel ve bağımsız çalışma yapmalarını gerektirmesidir. Bu özelliği gereği ev ödevleri öğrencilerin çeşitli bilgi ve becerileri öğrenmeleri yanında sorumluluk ve bağımsızlık duygusunu da geliştirirler. Ders programlarındaki konuların yüklü olması, kar, hastalık gibi tatiller nedeniyle bazı konuların

işlenememesi, sınıflardaki öğrenci sayısının fazlalığı, ders saat ve sürelerinin yetmemesi, öğrenci devamsızlığı gibi nedenlerle öğretmenler sık sık ev ödevi vermektedirler. Ancak her öğretmen aynı sayıda ödev vermemektedir. Araştırmalar kıdemli öğretmenlerin genç öğretmenlere göre daha fazla ödev verdiklerini göstermektedir. Bazı öğretmenler öğrencilerde bağımsız öğrenme, çalışma ve iş yapma becerilerini geliştirmek için ödevlerin vazgeçilmez bir teknik olduğunu öne sürmektedirler. Öğrencilere yaygın olarak verilen ev ödevleri incelendiğinde karşımıza dört tür ev ödevi çıkmaktadır. Bunlar:

Tamamlayıcı Ödevler: Bu ödevler sınıfta başlanan çalışmayı evde tamamlamak, öğrenilenleri gözden geçirmek, sağlamlaştırmak, uygulamak, yeni öğrenilenleri önceki bilgi ve becerilerle bütünleştirmek amacıyla verilmektedir. Tamamlayıcı ödevler bir konu veya dersi öğrenme sürecinin sonunda verilmektedir. Bunlar okuma, özetleme, problem çözme, soruları cevaplama gibi ödevler olmaktadır. Öğretmenler bazen hazırladıkları soruları ve problemleri tahtaya yazarak veya çoğaltarak öğrencilere ödev olarak vermektedirler. Bu ödevler çoğu zaman ders kitapları ve yardımcı kaynaklardan yararlanılarak yapılmaktadır.

Hazırlık Ödevleri: Sınıfta yakın zamanda ele alınacak veya işlenecek yeni konulara öğrencileri fiziksel ve zihinsel olarak hazırlamak amacıyla verilen ödevlerdir. Hazırlık ödevleri aktif öğrenme açısından önemli ve gerekli ödevlerdir. Bu ödevler öğrencilerin yeni konuya merak ve ilgilerini çekecek nitelikte olması gerekmektedir. Öğretmen bir konu veya temaya başlamadan önce öğrencilere hazırlık amaçlı çeşitli inceleme ve araştırma soruları verebilir. Bir konuda ön araştırma yapmalarını isteyebilir. Hazırlık ödevleri öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirerek derse aktif katılımlarını sağlamaktadır. Özellikle bir konu hakkında bazı kaynakların önceden toplanması, bilgilerin paylaşılması, konuyla ilgili soruların hazırlanması, öğrencilerin dersi dikkatle izlemelerini getirmektedir.

Geliştirici Ödevler: Sınıfta öğrenilen bilgi ve becerileri farklı durumlara uygulama, günlük yaşamla ilişkilendirme, genişletme ve zenginleştirme amaçlı ödevlerdir. Bu ödevlerde öğrencilerin dil, zihinsel, sosyal, duygusal ve bedensel becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmektedir. Bu ödevlerde daha çok bilgileri araştırma, zihinsel becerileri geliştirme, karar verme, sorgulama, sorun çözme, iletişim kurma, işbirliği yapma gibi beceriler üzerinde durulmaktadır. Bu becerilerin çeşitli alanlara aktarılması, okuldaki öğrenmeleri kolaylaştırması ve yaşam boyu öğrenmeyi sağlaması beklenmektedir. Ayrıca bu ödevlerle öğrenciler güdülenmeye ve verimli çalışmalar yapmaya çalışılmaktadır.

Yaratıcı Ödevler: Öğrencilerin kişisel bilgi, beceri, hayal gücü ve yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik ödevlerdir. Sınıfta öğrenilenlerden hareketle bir konuyu veya bir sorunu ele alma, derinlemesine inceleme, araştırma, geliştirme, zenginleştirme, çözüm önerileri sunma gibi öğrencilerin kişisel düşünce ve yorumlarını içeren ödevler olmaktadır. Özel projeler yapma, kitap inceleme, bir kartı resimleme gibi. Proje ve performans ödevleri de bu gruba girmektedir. Bu ödevler aralıklı ve kapsamlı olmalıdır.

Ödevlerle ilgili bu sınıflama öğretmenin öğrenciye vereceği çalışmalarını ve ödevleri iyi belirlemesine, farklı çalışmalar istemesine, öğrenci için anlamlı olmasına, öğretmenin öğrenciden beklentilerini belirlemesine yardım etmektedir (Chouinard vd., 2006; Académie de Rennes, 2009).

Dikkat Edilecek Hususlar

Ödev konusunda okula, öğretmene ve aileye önemli görev ve roller düşmektedir. Ödevlerin uygulanmasına ve düzenli yürütülmesine ilişkin aşağıda bazı öneriler verilmektedir.

Okulun Rolü

Ödev vermede okula önemli görev ve roller düşmektedir. Bunların başında ödev konusunda karar alma, ödev politikası oluşturma ve yararlanılacak kaynakları sunma gelmektedir.

1. Ödevle ilgili karar alma: Okulda öğrencilere ödev verme konusunda bütün öğretmenlerin katılımıyla ortak karar alınmalıdır. Ödev verme konusundaki görüşler açık ve net olarak velilere duyurulmalıdır. Ödevin öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri velilere açıklanmalı, velilerin çocuklarına nasıl yardım edecekleri belirtilmelidir. Böylece okul ve ailede ödev konusundaki hoşnutsuzluklar giderilmelidir.

2. Ödev politikası oluşturma: Bütün öğretmenlerin katılımıyla bir ödev politikası oluşturulmalıdır. Ödev politikası çerçevesinde öğrencilere verilecek ödevin sıklığı, uzunluğu, türleri, ödev için ayrılacak süre, öğrencilerden beklenenler, öğretmenin izleme ve değerlendirme biçimi vb. belirlenerek ilgililere duyurulmalıdır. Bu süreçte yapılacaklar hakkında öğrenci ve veliler bilgilendirilmeli, açık ve net yönlendirmeler yapılmalıdır.

3. Kaynak sunma: Okul ödev konusunda yararlanılacak kaynaklar, kaynakların yeri ve durumu hakkında velileri bilgilendirmelidir. Bunun için ödevlerin programlara katkıları,

öğrencilere etkileri gibi konuları içeren bilgi rehberleri, çalışma atölyeleri, internet sitelerinin adresleri vb. rehberlerle veliler yönlendirilmelidir (Landry-Cuerrier ve Migneault, 2009).

Öğretmenin Rolü

Ödev vermede konusunda en büyük rol öğretmene düşmektedir. Öğretmen ödev konusunda önce velileri bilgilendirmelidir. Ardından diğer çalışmaları yapmalıdır. Bunlar aşağıda verilmektedir.

1. Velileri bilgilendirme: Öğretmen velilerle toplantı yapmalı, çocuklarının öğrenme ihtiyaçları konusunda onları bilgilendirmeli ve yapacağı çalışmaları açıklamalıdır. Velinin çocuğa nasıl yardım edeceğini, nasıl kaynak bulacağını, ödevini nasıl izleyeceğini ve yönlendireceğini açıklamalıdır.

2. Ödevleri izleme: Ödevle ilgili araştırmalara göre ödevlerin uzunluğu ve sayısından çok niteliği önemli olmaktadır. Yani öğrencinin bu ödevi yapmak için çabası, çeşitli öğrenme tekniklerini kullanması, ödevi kontrol etme ve izleme durumu önemli olmaktadır. Bu nedenle ev ödevleri mutlaka öğretmenin kontrolünden geçmelidir. Öğretmenin kontrol etmediği ve öğrenciye dönüt vermediği ödevler öğrenciye yararlı olmamaktadır. Hatta onları baştan savmacılığa ve ödev yapmamaya sevk etmektedir. Öğretmen öğrencilerin ödevleri amaca uygun ve düzenli yapma durumlarını incelemelidir. Ödevin öğrencinin kendisinin yapıp yapmadığını, Türkçe dil kurallarına uyup uymadığı kontrol etmelidir. Öğretmen daha sonra ödevleri dağıtarak öğrencilerin yanıtlarını görmeleri ve incelemelerini sağlamalıdır. Ödevlere not verilmesi de yararlı olmaktadır. Ardından incelenen ödevlerin öğrenci ürün dosyasına konulması sağlanmalıdır. Ödevin nitelikli yapılması için ilkokul düzeyinde her gün 5 dakikalık ödev verilmelidir. Ödev süresi 6 - 7 yaşına kadar en fazla yarım saat olmalıdır.

3. Öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarını belirleme: Öğretmen, ödevi öğrencinin sınıftaki çalışmalardan hareketle ihtiyacı olan becerileri geliştirme ve eksiklerini tamamlamak üzere vermelidir. Ödevleri çeşitlendirmeli, öğrenciye uygun hale getirmelidir. Öğrenciye ödev seçme hakkı verilmeli, öğrencilerin ilgilerine ve becerilerine göre ödevleri seçmeleri sağlanmalıdır.

4. Öğrencileri güdüleme: Öğretmen ilginç, anlamı ve çeşitli ödevler bulmalı, öğrencileri düşündürmeli, güdülenmesini sağlamalı ve yaratıcılığını artırmalıdır. Öğrencilere ödevi niçin verdiğini açıklamalıdır. Öğrencinin ödev hakkındaki düşünceleri ile öğretmenin ödevden beklentileri uyumlu hale getirilmelidir. Ödevleri bir cezalandırma ya da eleştirme sistemiyle

birleştirmekten kaçınılmalıdır. Burada amaç ilgisiz öğrencide bir güdülenme oluşturmak, bu ödevleri yaparak kendini nasıl geliştireceğini anlamasını sağlamaktır.

5. Sınıfta ödev sistemi oluşturma: Ödevler için iyi bir ön hazırlık yapılmalı, düzey üstü ödevler belirlenerek bazı öğrencilere beceriksiz duygusu yaşatılmamalıdır. Aynı zamanda evdeki uygun yardımlarla bazıları arasında eşitsizlik yaratılmamalıdır. Çalışkan öğrencilere ödevlerini sınıfta yapmaları önerilebilir. Öğretmen ödevin amacını açıkça anlatmalı, nasıl yapılacağını göstermeli, kesin yönergeler vermeli, uygulayacağı teknikleri göstermeli, öğrencinin sorular sormasını sağlamalı, ne yapacağını iyi anlamasını sağlamalıdır. Son olarak öğretmen ödevleri izlemeli, ödevleri çabucak yapanları takip etmeli sınıfta grupça düzeltme uygulamalıdır. Öğrenciler arasında düzeltme uygulamaları veya kendi kendine düzeltme yapma çalışmaları yapılmalıdır (Landry-Cuerrier ve Migneault, 2009).

Ailenin Rolü

Çocuklar bilgi, beceri ve tutumlarını okul ve toplumsal ortamlarda olduğu kadar evde de geliştirmektedirler. Anne ve babalar okulun çabalarına destek vermek ve öğrenme sürecine eşlik etmek için çocuklarına daha fazla zaman ayırmak durumundadırlar. Anne ve babaların öğrenme sürecine aktif katılmaları, çocuğun gelişim sürecini olumlu yönde etkilemekte ve başarısına katkı sağlamaktadır. Bu nedenle aileler evdeki çalışmalar hakkında iyi bilgilendirilmeli ve okulla sistemli bir iletişime geçmelidir. Çocuklarına ödev yapması için uygun koşulları sağlamalı ve çocuğa bir yol izlemesi için yardım etmelidir. Bu amaçla ödevin süresi ve zamanına, uygun çalışma ortamına, uygun ve gerekli materyalleri hazırlamaya ve dikkat dağıtan kaynakları azaltmaya dikkat etmelidir. Veliler çocuğa yapılacak ödevleri hatırlatabilir, onu cesaretlendirebilir, ödevde olumlu tutum geliştirmesine yardım edebilirler. Onun sorumluluğunu hatırlatabilir ve ödevde önem vermesini sağlayabilirler. Amaç uygun bir ortam oluşturmak, öğrenciyi öğrenmeye zihinsel olarak hazırlamak ve öğrenmeyi gerçekleştirmektir.

Bunlara ek olarak veliler çeşitli teknikleri öğretmek öğrencilere bir destek planı oluşturabilirler. Örneğin öğrencinin zamanını nasıl kullanacağını, materyalden nasıl yararlanacağını, öncelikleri nasıl belirleyeceğini, nasıl düzelteceği, öğrenme teknikleri, çalışma yöntemleri, cesaret verme, kişisel disiplin geliştirme ve sorumluluk duygusu geliştirme konusunda yardım edebilirler. Velilerden çocuğun eğitimiyle ilgilenmesi ve çocukların ödevini daha iyi yapması için onlara yardımcı olması beklenmektedir (Landry-Cuerrier ve Migneault, 2009).

Ödevi Destekleme

Ödevler velilerin çocuklarına eşlik etmek için özel bir fırsattır. Bu ödevlerle velilerin ilgilenmesi ve sorumluluk alması çocukların başarısı için belirleyici olmaktadır. Evde özel olarak seçilmiş ya da hazırlanmış bir yerde çocuğa eşlik edilmelidir. Çocuklar anne babalara ödevi hakkında çeşitli sorular sorabilir. Bunların bazıları zor sorular olabilir. Ancak her durumda ödev süresince çocukla birlikte olunmalı, olumlu bir tavır takınılmalı ve onun zihnini zenginleştirmeye çalışılmalıdır. Bazı önemli öneriler şöyledir;

Uygun ortam yaratma: Ödev yapmak için uygun bir ortam hazırlayınız. Bu amaçla;

- Sessiz ve aydınlık bir yer seçiniz.
- Çalışma alanının olabildiğince geniş olmasını sağlayınız.
- Ödev için gerekli araç-gereçleri el altında bulundurunuz, kurşun kalem, renkli kalem, silgi, yapıştırıcı, karalama kâğıdı, makas, sözlük vb.
- Radyo, televizyon gibi dikkat dağıtıcı ve gürültülü durumlar için önlem alınız.

Çalışma takvimi oluşturma: Ödev yapmak için çoğunuzla birlikte bir çalışma takvimi hazırlayınız. Dinlenme ve okul sonrası etkinlikleri de dikkate alarak ödev yapmak için kesin bir saat ve süre belirleyiniz.

Ödev hakkında konuşma: Çocuğunuzu yapacağı ödev hakkında konuşturunuz. “Ödevini anladı mı? Nasıl yapacak? Ödev yaparken nelere dikkat edecek? Kaynaklardan nasıl yararlanacak? Ödevin amacı nedir? Öğrendikleri konuyla bağlantısı ne?” gibi sorular sorulabilir.

Ödev sürecini izleme: Çocuğunuzla birlikte ödevleri yapmak için yanına oturunuz.

- Ödevin başını sizin yanınızda yapmasını sağlayınız. Daha sonra çalışmaya kendi devam etmelidir,
- Kendi odasında çalışabilir ancak arada size gelerek danışma ihtiyacı duyabilir.

Çocuğu güdüleme: Çocuğunuzu ödev karşılığında olumlu güdülemek için;

- Yanına oturunuz ve gerekli yardımı yapmak için çocuğunuzu dinleyiniz, okumasını izleyiniz, yazılarına yardım ediniz, ödevi inceleyiniz.

- Çocuğunuzu ödevini kendisinin yapması için cesaretlendiriniz. Ancak öğrencinizin zor bir ödevi var ve bu ödevi yapmak için yardıma ihtiyacı varsa onun soruları anlamasına ve cevapları kendisinin bulmasına yardım ediniz. Onun yerine cevapları vermekten kaçınınız. Çünkü bu durum çok kolay gelir ve öğrenmesine katkı getirmez.
- Eğer ödev çok zor ise yapması için zorlamayınız ve öğretmeni ile görüşünüz.
- Ödevi öğretmenin istediği görevlerle sınırlayınız.

Sorunlar ve Çözümler

Öğrencilerde ödev yapma konusunda karşılaşılan bazı sorunlar eve ödev getirmeme, ödev için çok zaman harcama, ödevi yapmama, ödev yapmayı reddetme gibi sıralanabilir. Bunların nedenleri ve böyle durumlarda alınabilecek bazı önlemler aşağıda açıklanmaktadır.

1. Eve ödev getirmeme: Çocuğunuz eve ödev getirmiyorsa, onları ya okulda yapıyor ya da unutuyor olabilir. Eğer onları okulda yaptığını söylüyorsa doğrulamak için ödevini eve getirmesini söyleyiniz. Hatta bu durumu öğretmeninden kontrol edebilirsiniz. Ödevlerini unutuyorsa, bu durumu çözmek için öğretmeniyle görüşünüz. Ödevinin unutmaması için yöntemler oluşturunuz. Örneğin ödev defterine yazma gibi.

2. Ödev için çok zaman harcama: Çocuğunuz ödev yaparken çok zaman harcıyor ve dikkati de çabuk dağılıyor olabilir. Ödevi yalnız yapmak istemeyebilir. Böyle durumlarda şu önlemler alınabilir:

- Çalışma ortamındaki bütün dikkat dağıtıcıları kaldırınız.
- Ödevi iyice anlamasını sağlayınız.
- Ödevi yapma aşamalarını küçük zamanlara bölünüz.
- Fazla oyalanmadan yapması için aralıklarla ödevde göz atınız.
- Çocuğunuz küçük çabalarını bile övünüz.
- Özgürce eğlenmesi için zamanını iyi kullanması ve ödevini yapmasını söyleyiniz.
- Ödevini yaptıktan sonra istediği etkinliği yapmasını söyleyiniz.
- Ödev için ortalama ne kadar süre harcaması gerektiğini öğretmenle görüşünüz.

3. Ödevini yapmama: Ödevini yapmak istemeyen çocukta güdülenme eksikliği vardır. Böyle durumlarda şu uygulamalar yapılabilir:

- Ona bu ödevin sevip sevmediğini sorunuz.
- Onu yapıp yapmayacağını sorunuz.
- Ödevinin yapmak için belirli bir süre veriniz.
- Ödevini yapmak için çabalamıyorsa başka etkinliklerle ilgilenme durumunu izleyiniz.
- Ödevini iyi yapması için çocuğu sürekli cesaretlendiriniz.

4. Ödev yapmayı reddetme: Çocuğunuz ödevini yapmak istemiyor, reddediyor hatta direniyorsa nedenlerini araştırınız. Böyle durumlarda şu uygulamalar yapılabilir:

- Çocuğunuzla konuşarak gerçek nedeni öğrenmeye çalışınız.
- Öğretmeni ile konuşarak gerçek nedeni öğrenmeye çalışınız.
- Yapılacak işler sıralaması belirleyiniz.
- Olumlu ve sabırlı olunuz.
- Eğer çocuğunuz küçük bir çaba gösteriyorsa onu hemen destekleyiniz ve övünüz.

SONUÇ

Ödevler öğrencilerin çeşitli dil, zihinsel, sosyal, duygusal ve fiziksel becerileri geliştirmeleri, öğrenmeyi öğrenmeleri ve yaşam boyu sürdürmeleri için önemli etkinliklerdir. Tarihsel süreç içerisinde ödev bazı dönemlerde gereksiz görülerek yasaklanmış, bazı dönemlerde ise ön plana çıkmıştır. Ancak son yıllarda eğitim alanındaki bilimsel gelişmeler, yapılandırıcı eğitim yaklaşımı ve beceri ağırlıklı programlarda ödevin verilmesi gerekli görülmektedir. Bu çalışmalarda ödevlerin öğrencilerin çeşitli becerilerine, okul başarısına ve yaşam boyu öğrenmesine katkısı açıkça dile getirilmektedir. Ayrıca ödevin öğrencilerde sorumluluk geliştirmenin önemli bir aracı olduğu, aile içi iletişim ve etkileşim sürecini olumlu etkilediği, okul ile aile arasında köprü görevini üstlendiği vurgulanmaktadır. Araştırmalar öğrencilere ödev verirken bazı kural ve ilkelere dikkat edilmesi gerektiğini, öğrenciler ödev yaparken ailelere düşen rolleri de hatırlatmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda eğitim alanında yapılandırıcı eğitim yaklaşımıyla geliştirilen programlar uygulanmaktadır. Bu programlarda öğrencilerde geliştirilecek temel beceriler belirlenmiştir. Bunlar Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, karar

verme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme olarak sıralanmıştır (MEB,2004). Bu becerileri geliştirmek için öğrencilere gözlem, performans-proje görevleri, öz değerlendirme ölçekleri, ürün dosyaları, araştırma-inceleme çalışmaları, açık uçlu sorular, sunular, özetler, kavram haritaları gibi ödevler verilmektedir. Ülkemizde de eğitim programlarıyla geliştirilmesi öngörülen beceriler için sadece okul çalışmaları yeterli görülmemekte, okul dışında da çeşitli ev ödevleriyle öğrencilerin gerekli becerileri geliştirmesi istenmektedir. Bu nedenle öğrencilerin öğrenmeleri ve çeşitli becerileri geliştirmeleri için ev ödevi verilmesi gerekli görülmektedir. Bu konuda öğrenci, öğretmen ve velilere önemli görevler düşmektedir.

KAYNAKLAR

- Académie de Rennes (2009). Les « devoirs à la maison », une question au coeur des pratiques pédagogiques, *Inspection pédagogique régionale*, janvier, France
- Barnier, Gerard, (2005) *L'approche socio-constructive des apprentissages scolaires*, Psychologie de l'éducation, Thème 2. IUFM d'Aix-Marseille.
- Barnier, Gerard, (2002) *Théories de l'apprentissage et pratiques d'enseignement 2002* IUFM d'Aix-Marseille.
- Bissonnette, Steve, Richard, Mario. (2001) *Comment construire des compétences en classe?* Chenelière/Mac Graw-Hill.
- Chouinard, R., Archambault, J., Rheault, A. (2006). *Les Devoirs, Corvée Inutile ou Élément Essentiel de la Réussite Scolaire ?*, Revue des Sciences de l'Éducation, Vol. 32, n° 2, 2006, s. 307-324.
- Canter, Lee et Hausner, Lee (1995) *Devoirs sans larmes, Guide à l'intention de parents pour motiver les enfants à faire leurs devoirs et à réussir à l'école*, Les éditions de la Chenelière inc., 1995, p. 4
- Cellule Veille Scientifique et Technologique (2006). *Le soutien scolaire entre éducation populaire et industrie de service*, la lettre d'information n° 23, décembre 2006, <http://www.inrp.fr/vst>
- Cooper, H. (2001). Homework for All – In Moderation, *Educational Leadership*, 58(7), 34–39.
- Corno, L. (2000). Looking at homework differently, *The Elementary School Journal*, 100, 529–548.
- Dionnet, Sylvain (2002). *Compétences, Compétences Transversales et Système Éducatif*, Évaluation de la rénovation de l'enseignement primaire, Document de travail Service de la recherche en éducation, Genève, Suisse.
- Dominique Glasman, *Le travail des élèves pour l'école et en dehors de l'école*, Rapport établi à la demande du Haut Conseil de l'évaluation de l'école, n°15, décembre 2004. (site http://cisad.adc.education.fr/hcee/documents/rapport_Glasman_Besson.pdf)
- Dufferin-Peel Catholic District School Board (2009). *Politiques et procédures relatives aux devoirs - de la maternelle à la 12 année*, septembre 2009, Canada.

- Glasman, Dominique (2004) *le travail des eleves pour ecole en hors de l'Ecole*, Rapport établi à la demande du Haut conseil de l'évaluation de l'école, Paris
- Güneş, Firdevs. (2014). *Sınıf Yönetimi Yaklaşım ve Modeller*, Ankara: Pegem.
- Güneş, Firdevs (2014,b). *Eğitimde Temel Kavramlar ve Çağdaş Yönelimler, Eğitim Bilimine Giriş*, Ankara: Pegem.
- Kozanitis Anastassis. (2005). *Les principaux courants théoriques de l'enseignement et de l'apprentissage : un point de vue historique*, École Polytechnique, Montréal.
- Landry-Cuerrier, J. Migneault, M-L. (2009). *L'école, la famille et les devoirs*, Vie pédagogique, Numéro 151, Mai, 2009, Québec.
- Lemire, Gilles (2005). *Fondements théoriques 1 Assises constructiviste, socio-constructiviste et cognitiviste*, Université Laval, <http://www.cours.fse.ulaval.ca/fr>
- MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2004). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*, Ankara: MEB Basımevi.
- OCDE (2005). *La définition et la sélection des compétences clés*, Résumé, Mep_int_French
- Romainville, M. (2007). *Quelques leçons de la longue histoire des méthodes actives*, les Actes du 4. Colloque Questions de Pédagogies dans L'enseignement Supérieur, Presses Universitaires De Louvain : Louvain.
- Trautwein, Koller, (2003). The relationship between homework and achievement », *Educational psychology review*, n°15 (2) – juin 2003, p 115 - 145

SUMMARY

Homeworks are written or oral studies that students generally make outside the classroom. These homeworks are in the form of homework at primary school, and activity, project, research and performance homeworks in later years. Homeworks have a long history in education. It is known that there are different opinions and practices among educators about giving homeworks. These change based on the approaches, policies and methods that impact the world of education.

For long years, homeworks all around the world were given towards repeating and memorizing the knowledge taught. It was believed that learning could occur via continuous repeating and reinforcement and that homeworks were necessary to discipline students. This kind of understanding has started to change as of 1940s and particularly in scientific researches and publications in eastern countries, it was emphasized that most of the homeworks given to students were an intervention to both student's and family's private life. And thereupon, the view supporting "homeworks are unnecessary" was suggested and homeworks were restrained in western countries. In evaluations after a ten-year practice, however, it was observed that students had difficulties in comprehending new information. Therefore, teachers started giving homeworks again as of 1950s. After almost 30 years, giving homeworks has started to be an issue of discussion among teachers. Educators highlighted that homeworks did not meet the educational requirements of children and young people and that they restricted students resting, sleeping times as well as their creative and social activities. Thus, a third return was seen in 1980s and homeworks were taken out of the education process.

The issue of homeworks was again on the agenda in the 2000s. Researchers started to look into the effects of homeworks on students. Especially constructivist approach, skill-based programmes, Vygotski and Bruner's studies, social and interactive constructivism brought new ideas about homeworks into the agenda. And later, the fact that Korean and Japan students were more successful than students in western countries in such international surveys as PISA, PIRLS and TIMSS was explained with homeworks. These fueled the discussions on homework among educators. Therefore, the impacts of homeworks and contribution of homeworks on developing students' skills were analyzed at international levels. Methods and techniques to be used in giving homeworks and the roles of school, teacher and family were defined. And in various studies, it was revealed that those students who do homeworks were highly successful. It was observed that these skills developed at school were safe and permanent in later years and especially in business life. Thus, it was emphasized that students should be given homeworks as of the first years of the school life but certain rules and principles should be followed while giving homeworks.

Studies carried out in today's world clearly emphasize that homeworks contribute to the language and cognitive skills, achievement at school and lifelong learning. The positive impacts of homeworks on communication and interaction within the family are underlined. Studies emphasize that

homeworks are useful activities for education but certain rules and principles should be followed while giving homeworks. Homeworks should be planned in a way not to memorize or repeat what is learned but to transfer what is learned during the courses into daily life. Students should develop new information and skills by practicing them. Therefore, homeworks including thinking, comprehension, questioning, researching and problem-solving activities should be focused on. Such homeworks improve language and cognitive skills of the students, help them to organize and construct knowledge in their minds and improve the permanence of what is learned. On the other hand, direct relationships are made between homeworks and school success. Studies reveal that students who regularly make their homeworks are more successful at school.

Homeworks are important means of developing the sense responsibility in students. Such skills as setting goal, planning, decision making, using existing resources, independent working and self-reliance are developed with homeworks. In addition, such other skills as communication, using resources, accessing information and using are also improved. The habit of making homework elaborately and delivering it on time and the feeling of achievement are also important in this process. Homeworks are also tools that create a mandatory connection between student, teacher and family. It allows the family to get to know the studies carried out at school and to follow student's learning closely and to support them. Studies reveal that family support is an important factor in determining school success. Family- school cooperation highly increases school success. Therefore, it is necessary to consider making connection between family and school via homeworks and cooperation.

There are also negative views about giving homeworks. These views focus on the idea that homeworks prove more damages than benefits. According to some educators, homeworks bring certain dissatisfactions along. Making homeworks at home and following the homeworks create unwanted situations and some tensions between the child and the family. Making homeworks during weekends and outside the school instead of such pleasing activities as resting, having fun, and attending to social activities create some conflicts at home. Students find homeworks with unnecessary repetitions boring and also avoid making difficult homeworks above their level. Such homeworks drag some students into helplessness, create a feeling of unskillfulness and cause them to cheat or to refuse making homeworks.

Giving homework changes by countries, schools and teachers. And this case is determinative on the effect of homework on student. Studies reveal that the quality and type of homeworks given to students change by school and teacher and even by teachers working in the same school. Students are systematically given homeworks in some schools and these are mostly homework whilst in some other school it is mostly classroom homeworks instead of homework.

The relationship between making homework and success has been studies. These studies show that students who make homeworks are more successful at school than those who do not make homework. Some researches claim that homeworks directly contribute to the improvement of students'

cognitive skills and cognitive capacity, enable them to control themselves and improve their sense of responsibility. Homeworks contribute students in learning different techniques and using them, managing themselves and making good connections with their families. On the other hand, tasks at school are not enough to develop the skills envisaged to be developed with constructivist approach and skill-based programmes. So it is necessary to help students develop these skills through various homework outside the school. Therefore, according to constructivist theory, homework is necessary in learning to learn and in developing various skills.

Schools, teachers and families have important roles and responsibilities about homeworks. Teachers should first inform the parents about homeworks. They should explain parents on how to help the child, how to find resources, follow and guide the homework. Secondly, teachers should certainly control the homeworks. Homeworks that are not controlled and provided with feedback are not useful to students. In fact, they steer students to a careless manner and not to make their homeworks. Teachers should check if their students make their homeworks regularly and in line with the aim of the homework.

In recent years, new programmes developed according to the constructivist theory have started to be used in education in our country. Basic skills to be developed with these programmes are identified. Such homeworks as observation, performance-project tasks, self-assessment scales, portfolios, research-investigation studies, open-ended questions, presentations, summaries, concept maps are given to students in order to develop these skills. Therefore, giving homeworks in order to ensure student learning and improve various skills are considered necessary.